

شماره: ۱۴۰۰/۲۰۲۷۴/دش
تاریخ: ۱۴۰۰/۱۲/۲۵
پیوست: دارد

باسمه تعالی
جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی انقلاب فرهنگی

«کاری که امروز قرآنی‌ها در کشور ما می‌کنند یک کار راهبردی و مهم است.»

مقام معظم رهبری - رمضان ۹۳

دبیرخانه شورای توسعه فرهنگ قرآنی

به پیوست مصوبه «بیانیه تحول و بازسازی ساختار و نظام امور قرآنی کشور» که در اجرای بندهای ۴ تا ۷ ماده ۴ منشور توسعه فرهنگ قرآنی در جلسه ۵۵ مورخ ۱۴۰۰/۱۲/۱۶ شورای توسعه فرهنگ قرآنی به تصویب رسیده است جهت پیگیری اجرایی شدن ابلاغ می‌شود.

سعید رضا عاملی

دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی
و رئیس شورای توسعه فرهنگ قرآنی

بیانیه تحول و بازسازی ساختار و نظام امور قرآنی کشور

مصوب جلسه ۵۵ مورخ ۱۴۰۰/۱۲/۱۶ شورای توسعه فرهنگ قرآنی - تاریخ ابلاغ: ۱۴۰۰/۱۲/۲۵ شماره ابلاغ: ۱۴۰۰/۲۰۲۷۴/دش
«ساختار فرهنگی کشور نیاز به یک بازسازی انقلابی دارد.» مقام معظم رهبری شهریور ۱۴۰۰

به منظور تأمین مطالبات مقام معظم رهبری مدظله‌العالی در بازسازی انقلابی و خردمندانه ساختار فرهنگی و تحول شورای عالی انقلاب فرهنگی و تبدیل آن به قرارگاه فرهنگی کشور و در اجرای اقدام ملی نخست نقشه مهندسی کشور مبنی بر اجرا و به‌روزرسانی منشور توسعه فرهنگ قرآنی، با کاربست نتایج مطالعات پژوهشی و کارشناسی سال‌های اخیر، کانون‌های تحولی و اولویت‌های اثربخش و پیشران در اجرای اسناد راهبردی توسعه فرهنگ قرآنی با نگاه به اصول حاکم و اولویت‌ها به شرح ذیل تعیین می‌شود.

اصول حاکم

۱. تحول از شناخت وضع موجود آغاز می‌شود و با آینده‌نگاری زمینه آینده‌سازی را فراهم می‌کند و برنامه تحول باید مبتنی بر اقدام عملیاتی قابل ارزیابی جهت ارتقای وضع موجود باشد.
۲. به لطف الهی و با مساعی فعالان و نهادهای قرآنی در چنددهه گذشته دستاوردهای ارزشمندی در کشور حاصل آمده که حفظ و تعالی آن از اصول تحول به شمار می‌رود، لیکن فاصله وضع فعلی با تحقق رویکردهای سه‌گانه مورد انتظار منشور و اسناد راهبردی توسعه فرهنگ قرآنی مبنی بر هماهنگ‌سازی، فرهنگ‌سازی و نظام‌سازی قرآنی نیازمند اهتمامی مجدانه و بیش از قبل است.
۳. اسناد راهبردی توسعه فرهنگ قرآنی محصول کار یک فرد یا یک بخش نبوده بلکه نماد و حصیله برنامه‌ریزی راهبردی قرآن در نظام جمهوری اسلامی است و کلید تحول در امور قرآنی التزام و جاری‌سازی این اسناد مبتنی بر اولویت‌ها و زمان‌بندی است.
۴. تحول فرایندی زمینه‌ساز تحول نگرشی، محتوایی و ساختاری خواهد شد. در این بین فرایندهای تأمین نیروی انسانی، مالی و اداری که فرایندهای اصلی را پشتیبانی می‌کنند اهمیت بیشتری دارند.
۵. در اصلاح ساختاری دو دیدگاه تمرکز و شبکه مطرح است. ساختارها باید چابک شده و از توسعه ساختاری خودداری شود. همچنین اصلاحات ساختاری بایستی مبتنی بر واگذاری حداکثری امور به مردم، کاهش تداخل و موازی‌کاری و تعیین متولی برای وظایف معطل‌مانده، افزایش شفافیت، کیفی‌سازی فعالیت‌ها و افزایش اثربخشی جهت کاربردی کردن قرآن در زندگی فردی و اجتماعی باشد.
۶. در عصر فرااطلاعات حمایت از فعالیت‌های مؤثر قرآنی در فضای مجازی نقش بی‌بدیلی در تحقق تحول مطلوب ایفا می‌کند.
۷. با توجه به «بیانیه گام دوم انقلاب» به مثابه منشور خودسازی، جامعه‌پردازی و تمدن‌سازی خطاب به ملت ایران به‌ویژه جوانان، ضمن تأکید بر سطح فردی تمسک به قرآن و لزوم افزایش معنویت و اخلاق در فضای عمومی جامعه، حرکت به سمت سطح اجتماعی تمسک به قرآن و نیز تحقق مرجعیت قرآنی جمهوری اسلامی ایران در عرصه بین‌الملل نیازمند تسریع و تقویت است.

اولویت‌ها و راهکارهای تحولی

اولویت نخست فعالیت‌های قرآنی دولتی، عمومی و مردمی، رشد و ارتقای تحولی فعالیت‌های مربوط به تلاوت، حفظ و تبیین با هدف پرورش ۱۰ میلیون حافظ و ۱۵ میلیون آشنا به تلاوت، فهم و تدبر قرآن و اولویت دوم افزایش بهره‌گیری فراگیر از معارف و گزاره‌های هادی و الهام‌بخش قرآن در پیشرفت نظام حکمرانی کشور با تفصیل مندرج در حیطه‌های سه‌گانه ذیل است.

الف - حیطه نگرشی

تغییر در حوزه نگرش با تأکید بر اقشار و گروه‌های مرجع تأثیرگذار از جمله مسئولان، روحانیون، معلمان و نخبگان، مقدمه منطقی تحول در امور قرآنی است. لذا گفتمان‌سازی نقش حداکثری قرآن در حل مسائل جامعه و ارتقا و تحول سبک زندگی و نظام‌سازی مبتنی بر قرآنی با تأکید بر نقش و جایگاه موارد زیر مورد نظر است:

۱. تولید و توزیع محتوای قرآنی در رسانه‌ها بخصوص صدا و سیما و فضای مجازی
۲. تربیت و سبک زندگی قرآنی در خانواده با محوریت مادران
۳. مرجعیت قرآن در نظام آموزشی و تربیتی حوزه و دانشگاه‌ها
۴. ارتقای قرآنی معلمان و فعالان نظام تعلیم و تربیت رسمی کشور
۵. ارتقای قرآنی مدیران و کارگزاران نظام مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

ب - حیطه فرایندی

۱. توانمندسازی قرآنی مربیان مهد و پیش‌دبستانی و مؤسسات مردمی، آموزگاران ابتدایی، دبیران قرآن، دینی و عربی متوسطه و مربیان تربیتی آموزش و پرورش، و مدرسان حوزه و دانشگاه
۲. توانمندسازی نیروی انسانی فعال در بخش قرآنی دولتی و مردمی و استقرار نظام ارزشیابی نیروی انسانی بر مبنای سیستم پاداش عملکرد
۳. توانمندسازی سرمایه انسانی قرآنی در حوزه تولید و توزیع محصولات و صنایع فرهنگی، هنری و رسانه‌ای با رویکرد فناورانه و نوآورانه
۴. ساماندهی و تقویت جلسات قرآنی خانگی و محلی
۵. مأموریت‌گرا کردن رشته‌ها و دانشکده‌های قرآنی جهت تأمین، تربیت و تقویت سرمایه انسانی مورد نیاز امور قرآنی
۶. برنامه‌ریزی جذب استعدادهای برتر و درخشان به سمت تحصیل و فعالیت در حوزه امور قرآنی
۷. بازنگری فرایندهای تربیت، توانمندسازی و انتصاب مدیران امور قرآنی بر محور گردش نخبگانی و تحول‌گرایی
۸. تقویت رویکرد حمایت زیرساختی و توانمندسازی از مؤسسات قرآنی مردمی
۹. ایجاد و تقویت سازوکارهای شفافیت حداکثری فرایندهای مالی امور قرآنی

۱۰. یکسان‌سازی ردیف‌های مصرح قرآنی دستگاه‌ها در قانون بودجه عمومی کشور همراه با درج عناوین اعتبارات ذیل اجرای اسناد منشور به صورت مستقیم در ردیف‌های بودجه‌ای دستگاه‌ها و انحصار اعتبارات صندوق مشارکت به تأمین مالی پروژه‌های ذیل اقدامات ملی اسناد راهبردی
۱۱. تقویت سازوکارهای توسعه مشارکت مالی مردمی و وقف و خیریه در امور قرآنی
۱۲. مأموریت‌گرایی و تخصصی شدن مؤسسات قرآنی مردمی و حمایت از ایجاد زیست‌بوم نوآوری و شتاب‌دهنده
۱۳. تسهیل امکان اختصاص استفاده از فضای مدارس، ساختمان‌های اداری بلااستفاده و مساجد در ساعات غیرفعال به مؤسسات قرآنی مردمی
۱۴. تسهیل صدور مجوز ایجاد مهدها و مراکز پیش‌دبستانی و مدارس تخصصی حفظ قرآن برای مؤسسات قرآنی موفق
۱۵. واگذاری حداکثری فرایندهای اجرایی صدور مجوز مؤسسات قرآنی مردمی به اتحادیه مردم‌نهاد
۱۶. اعتباربخشی به مدارک و گواهی‌نامه‌های آموزشی مؤسسات قرآنی مردمی
۱۷. تصویب قوانین و مزایای تشویقی برای ترویج حفظ قرآن و تربیت ده میلیون حافظ قرآن کریم
۱۸. تدوین و الحاق شرایط و شایستگی‌های قرآنی به شرایط عمومی احراز مشاغل و پست‌های دستگاه‌ها
۱۹. پیگیری اخذ مجوز جذب و به‌کارگیری نیروی انسانی متخصص در پست‌های امور قرآنی دستگاه‌ها
۲۰. ساماندهی و توانمندسازی نیروی انسانی جهت فعالیت در عرصه‌های قرآنی بین‌المللی

ج- حیطه ساختاری

۱. تقویت نظام قرارگاهی در سیاست‌گذاری، هماهنگی و نظارت راهبردی امور قرآنی با بازآرایی شورای توسعه فرهنگ قرآنی، کمیسیون‌ها و شوراهای وابسته ملی و استانی
۲. بازمهندسی فعالیت‌های حاکمیتی امور قرآنی دستگاه‌ها برای حذف موازی‌کاری و تعیین مأموریت‌های فاقد متولی و کاهش تصدی‌گری و ارتقای فعالیت‌های صافی قرآنی داخل دستگاهی (با تقویت ساختارهای قرآنی دستگاهی و تشکیل شورای هماهنگی امور قرآنی دستگاهی)

چارچوب نهادی

مساعی این بیانیه بر کشف و شناسایی مسائل اصلی، تنگناهای اجرایی و کانون‌های تحولی امور قرآنی با تکیه و تأکید بر اسناد راهبردی توسعه فرهنگ قرآنی بوده است تا جغرافیای برنامه‌ریزی و اولویت‌های عمل و اقدام فعالیت‌های قرآنی بخش‌های دولتی، عمومی و مردمی مشخصاً ترسیم شود و در نهایت گام‌های مؤثر اجرایی و اولویت‌گزینی تحولی اقدامات ملی اسناد راهبردی در چهار سال آینده تعیین و مبنای عمل ظرفیت‌ها و ساختارهای دولتی، عمومی و مردمی قرار گیرد. این نقطه وفاق و اتفاق یقیناً مبنایی برای رفع تشنگی‌ها و عملیات‌های مبتنی بر سلاطین خواهد بود. شورای توسعه فرهنگ قرآنی مسئولیت پیگیری تحقق آن را با تصویب ضوابط و مقررات و تشکیل کمیته اجرایی‌سازی بیانیه بر عهده دارد.